Engelliliğe Bakışın 2010 Yılı Sonrası Yayımlanan Türk Televizyon Dizileri Bağlamında Değerlendirilmesi

Emine Karakurt

https://orcid.org/0000-0003-2147-251X | eminekarakurt71@hotmail.com
Sosyolog, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Ankara, Türkiye

Öz

Genel olarak medya özel olarak da televizyon dizileri toplumun düşünce yapısı üzerinde etkilidir. Medyanın neredeyse toplumun tümü üzerinde küçümsenemeyecek bir etkisinin olduğu bilinmektedir. 05.11.2021 ve 01.06.2022 tarihleri arasında gerçekleştirilen bu çalışmada toplumsal olarak engellilik olgusuna bakış üzerinde 2010 yılı sonrası yayımlanan bazı televizyon dizilerinin etkisi incelenmiştir. Yapılan incelemelerde kuramsal olarak Goffman'ın Damgalama teoremi merkeze alınarak dizilerin değerlendirilmesi yapılmıştır. Bu değerlendirmede gerçek hayattan esinlenilerek yazılan rollerde engelli karakterlere hangi şekilde yer verdikleri incelenmiştir. Dizilerdeki rollerin gerçek hayatla farklı olabileceği gerçeği bulunsa da Türk televizyon izleyicisinin dizilerdeki bu rollerden etkilendikleri ve kendi yaşamlarıyla eşleştirdikleri gözlemlenmiştir. Çalışma nitel araştırma yöntemi kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Araştırma içerisinde Türk televizyon dizileri bağlamında yapılan değerlendirme için araştırma deseni olarak içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Örneklem olarak Çukur, Camdaki Kız, Güllerin Savaşı, Öyle Bir Geçer Zaman Ki, Leyla ile Mecnun dizileri seçilmiştir. Dizilerin seçiminde izlenme oranları, engelli karakterin varlığı ve 2010 yılı sonrası yayınlanmış olması dikkate alınmıştır. Elde edilen bulgulardan hareketle televizyon dizilerinin engellilere bakışının sorunsal olduğu tespit edilmiştir. Engelli karakterlerin dizilerde diğer oyunculara göre daha az sayıda sahnesi bulunmaktadır ve engelli karakterler yan roldedir. İncelemeye konu olan dizilere detaylı olarak bakıldığında ruhsal ya da bedensel olarak çok güçsüz gösterilen engelli karakter ya intihar ederek ya da öldürülerek diziden birkaç bölüm sonra çıkarıldığı görülmektedir. Dizilerin tamamında engelli karakter erkektir ve kadın engelli karakter bulunmamaktadır. Oysa toplumumuzda erkek ve kadın engelli şahsiyetlerin bulunduğu bilinmektedir. Bu noktada bir cinsiyet farkı da gözlemlenmemektedir. Aynı zamanda dizilerde engelli olan erkek karakter duygusal olarak da yalnız ve muhtaç gösterilmektedir. Öyle Bir Geçer Zaman Ki dizisinde engelli karakterin âşık olduğu kadın, engelli karakteri değil onun dizide sağlıklı ve güçlü gösterilen abisine aşıktır. Karmaşık ilişkiler ortasında sık sık gösterilen engelli karakter yalnız kalan ve bu yüzden ruhsal olarak problemli olan biri şeklinde anlaşılabilmektedir. Camdaki Kız, Çukur, Leyla ile Mecnun, Güllerin Savaşı dizilerinde ise engelli karakterin sahneleri bedensel olarak sağlıklı karakterlere göre daha azdır. Bu durum engelli bireylerin medyada yanlış çıkarımlara sebep olabilecek şekilde ve sağlıklı bireylere göre daha az roller ile temsil edildiğini göstermektedir. Bu durumların izleyici tarafından engelliliğin daha farklı olarak algılanabilmesine veya

değerlendirilebilmesine ve toplumsal olarak engellilere bakışta oluşabilecek olumsuzluklara zemin hazırladığı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler

Sosyoloji, Medya Sosyolojisi, Engelli, TV Dizisi, Damgalama.

Etik Beyan	Bu çalışma, 2. Türkiye Sosyal Bilimler Sempozyumu'nda sunulan "Engelliliğe Bakışın 2010 Yılı Sonrası Yayımlanan Türk Televizyon Dizileri Bağlamında Değerlendirilmesi" adlı tebliğin özetidir.
Türü	Bildiri Özeti
Geliş Tarihi	09.07.2022
Kabul Tarihi	02.08.2022
Yayım Tarihi	31.08.2022
Kategori	Sosyal ve Davranış Bilimleri, Sosyoloji ve Sosyal Bilimler
Araştırma Alanı	Sosyoloji
Sempozyum	:
Adı	2. Türkiye Sosyal Bilimler Sempozyumu
Web	https://sempozyum.okuokut.org/index.php/tsbs/article/view/117
Yer ve Tarih	Çevrim İçi - 27-31 Ağustos 2022
Sponsor	Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi; Oku Okut Derneği
Bildiri Oturum Bilgisi	15. Oturum - 29 Ağustos 2022 Pazartesi 13:30 - 14:40
Telif Hakkı	© 2022 Emine Karakurt. Yazar telif hakkını elinde tutarak yayımcıya uygun lisans ile yayım izni vermiştir.
Lisans	
Yayımcı	Oku Okut Yayınları
Kaynak Gösterimi	Karakurt, Emine. "Engelliliğe Bakışın 2010 Yılı Sonrası Yayımlanan Türk Televizyon Dizileri Bağlamında Değerlendirilmesi". *2. Türkiye Sosyal Bilimler Sempozyumu Bildiri Özetleri Kitabı*. ed. Abdullah Demir. . Ankara: Oku Okut Yayınları, 2022. https://doi.org/10.55709/okuokutyayinlari.28

Evaluation of Disability Perspective in the Context of Turkish Television Series Broadcast After 2010

Emine Karakurt

https://orcid.org/0000-0003-2147-251X | eminekarakurt71@hotmail.com
Sociologist, Ankara Yıldırım Beyazıt University, Ankara, Türkiye

Abstract

The media in general and television series, in particular, are influential on the mentality of the society. It is known that media have an undeniable influence on almost all of society. In this study, which was conducted between 05.11.2021 and 01.06.2022, the effect of some television series published after 2010 on the social disability phenomenon was examined. In the examinations, theoretically, the evaluation of the sequences was made by taking Goffman's Stigma theorem to the center. In this evaluation, it was examined how they included disabled characters in roles inspired by real life. Although there is the fact that the roles in the TV series can be different from real life, it has been observed that Turkish television viewers are influenced by these roles in the TV series and match them with their own lives. The study was carried out using the qualitative research method. Content analysis method was used as a research design for the evaluation made in the context of Turkish television series in the research. As samples, the TV series Çukur, Camdaki Kız, Güllerin Savaşı, Öyle Bir Geçer Zaman Ki, Leyla ile Mecnun were chosen. In the selection of the series, the viewing rates, the presence of the disabled character, and the publication after 2010taken into account. Based on the findings, it has been determined that the view of the television series towards the disabled is problematic. Disabled characters have fewer scenes in the series than other actors. And disabled characters are in supporting roles. When we look at the TV series that are the subject of the study in detail, it is seen that the disabled character, who is shown to be very weak mentally or physically, was removed after a few episodes by either committing suicide or being killed. In all the series, the disabled character is male, and there are no female disabled characters. However, it is known that there are male and female disabled persons in our society. At this point, no gender difference is observed. At the same time, the disabled male character in the series is shown emotionally alone and needy. The woman with whom the disabled character falls in love in the TV series Öyle Bir Geçer Zaman Ki not in love with the disabled character but with her brother, who is shown to be healthy and strong in the series. The disabled character, which is often shown in the middle of complex relationships, can be understood as someone who is alone and therefore has a mental problem. On the other hand, the scenes of disabled characters in the TV series Çukur, Camdaki Kız, Güllerin Savaşı, Öyle Bir Geçer Zaman Ki, Leyla ile Mecnun are less than those of physically healthy characters. This situation shows that disabled individuals are represented in the media in a way that may cause false inferences and with less roles than healthy individuals. It is thought that these

situations pave the way for the audience to perceive or evaluate disability differently and for the negative aspects that may occur in the social view of the disabled.

Keywords

Sociology, Media Sociology, Disabled, TV Series, Stamping.

Ethical Statement	This paper is a summary of the study titled "Evaluation of Disability Perspective in the Context of Turkish Television Series Broadcast After 2010" presented at the 2nd Turkish Symposium of Social Science.
Type	Conference Proceeding
Received	2022-07-09
Accepted	2022-08-02
Published	2022-08-31
Category	Social and Behaviour Sciences, Sociology & Social Sciences
Research Area	Sociology
Conference	:
Title	The 2nd Turkish Symposium of Social Sciences
Web	https://sempozyum.okuokut.org/index.php/tsbs/article/view/117
Location & Date	Online - August 27-31, 2022
Sponsor	Ankara Yıldırım Beyazıt University; Oku Okut Association
Proceeding Session	Session 15 - August 29, 2022, Monday 13:30 - 14:40
Copyright	© 2022 Emine Karakurt. The author retains the copyright and provides the publisher with a proper license to publish.
License	
Publisher	Oku Okut Press
Citation	Karakurt, Emine. "Evaluation of Disability Perspective in the Context of Turkish Television Series Broadcast After 2010". *The 2nd Turkish Symposium of Social Sciences: The Book of Abstracts*. ed. Abdullah Demir. Ankara: Oku Okut Press, 2022. https://doi.org/10.55709/okuokutyayinlari.28